

Reactie van Grootouders voor het Klimaat (hierna GvhK)

De vraagstelling bij de voorstellen zoals gegeven bij het openstellen van de consultatie:

1. Naar welk voorstel, of welke combinatie van meerdere voorstellen, zou het geld uit het Social Climate Fund moeten gaan? Het is belangrijk dat de voorgestelde maatregelen en investeringen voldoen aan de eisen die het Social Climate Fund stelt.
2. Heeft u nog andere ideeën die helpen om de financiële gevolgen van de energie transitie voor huishoudens met weinig inkomen te verminderen?
3. Zijn er specifieke groepen of situaties die we onvoldoende bereiken met de voorgestelde plannen? Wat zouden we daaraan kunnen doen?
4. Welke suggesties of aanbevelingen heeft u nog voor wat betreft de uitvoerbaarheid van de voorgestelde plannen? Wat zou er eventueel aangepast moeten worden aan de plannen om deze wel of beter uitvoerbaar te maken?
5. Moeten we de nadruk leggen op het verminderen van de negatieve impact op kwetsbare groepen op korte of op lange termijn?

De betreffende voorstellen bij het openstellen voor consultatie:

- Tijdelijke steun bij het betalen van de energierekening en structurele verduurzaming van woningen voor huishoudens met een laag inkomen. Dit gaat over subsidies of leningen voor huishoudens om woningen te verduurzamen. Op deze manier verbruiken ze minder energie. Dit is gekoppeld aan gerichte financiële steun voor huishoudens die tijdelijk hun energierekening niet kunnen betalen, bijvoorbeeld door het oprichten van een fonds dat huishoudens helpt bij het betalen van de energierekening (energiefonds).

Onze reactie: Grootouders voor het Klimaat vindt het heel passend om het SCF in belangrijke mate te gebruiken voor de structurele verduurzaming van woningen voor huishoudens met een laag inkomen, die niet kunnen meekomen in de energietransitie. Door verduurzaming van de woning zullen deze huishoudens minder energie gaan verbruiken. Echter de als eerst genoemde tijdelijke financiële steun voor het betalen van de energierekening dient geen direct duurzaamheidsdoel en dient, zoals tot nu toe, dus uit andere begrotingsmiddelen (sociaal en fiscaal) te worden bekostigd. Subsidie en financiering, hetzij rechtstreeks aan de bewoner, hetzij aan de verhuurder, dient zo te worden ingericht dat juist de mensen met de laagste inkomens hun woning kunnen verduurzamen en overschakelen op bijvoorbeeld een warmtenet of warmtepomp waardoor hun verwarmingskosten meteen dalen. Bedacht moet worden dat niet alleen huurders maar ook eigenaars van koopwoningen kwetsbaar zijn voor energiearmoede. In het bijzonder geldt dit voor eigenaars in gemengde flatcomplexen (zogenoemde gestippelde bewoning). Zo

kan een heel renovatieproject stagneren wanneer deze eigenaar-bewoners niet bij machte zijn in het project mee te doen. Bij het verduurzamen van woningen voor huishoudens met een laag inkomen zou ook passen het faciliteren van deelname in energiecoöperaties voor duurzame opwekking, waardoor zij als mede-eigenaar bijdragen aan een democratisch besluitvormingsproces en kunnen profiteren van lagere kosten van de coöperatief opgewekte duurzame energie.

- Zorgen dat huishoudens en personen met vervoersarmoede duurzaam kunnen (blijven) reizen. Bijvoorbeeld door het stimuleren van elektrisch vervoer, deelmobiliteit of de aanleg van fietsinfrastructuur. Maar ook door financiële ondersteuning in de vorm van een regionaal ov-vervoerbewijs dat geldig is in zowel de bus, tram, metro als trein. Om huishoudens te helpen om over te schakelen naar elektrisch vervoer wordt gedacht aan een inruilregeling. Mensen met een laag inkomen kunnen dan een premie krijgen om hun oude fossiele auto in te wisselen voor een (tweedehands) elektrische auto.

Onze reactie: Grootouders voor het Klimaat steunt het voorstel om huishoudens en personen met vervoersarmoede te ondersteunen, zodat zij niet in sociale isolatie terecht komen. Steun dient dan om duurzaam te kunnen (blijven) reizen. Deelmobiliteit, aanleg fietsinfrastructuur en zeker financiële ondersteuning (korting) op regionaal ov-vervoerbewijs zijn o.i. passende en praktische initiatieven. Een premie voor mensen met een laag inkomen om hun oude fossiele auto in te wisselen voor een (tweedehands) elektrische auto lijkt passend maar vergt dan ook nadere aanpassingen. Zo zal er bij beperkt aanbod van tweedehands auto's moeilijk geconcurrereerd worden. En zonder steun voor aanleg van eigen/buurt zonnepanelen met mogelijkheid om goedkoop de eigen opgewekte elektriciteit te kunnen afnemen voor de (met moeite verkregen) elektrische auto gaat dit de vervoersarmoede niet helpen. Belangrijk is om hierbij op te merken dat ondertussen het openbaar vervoer ten minste gehandhaafd dient te worden op het huidige niveau en dit waar nodig uit te breiden c.q. te upgraden. Zo zouden er op het platteland meer (buurt)bussen moeten komen en ov-verbindingen moeten worden verbeterd. Reizen met het ov mag ook niet duurder worden.

- Hulp aan micro-ondernemingen (bedrijven met minder dan tien medewerkers) om hun energieverbruik te verminderen. Dit gebeurt door de inzet van energiefixers die langskomen bij bedrijven en direct energiebesparende maatregelen nemen. Zo worden de energiekosten direct lager.

Onze reactie: Grootouders voor het Klimaat lijkt het inzetten van energiefixers die niet alleen langskomen bij het kleine MKB maar en ook direct energiebesparende maatregelen in gang zetten een goed idee. Echter er moet dan voor hen voldoende expertise kunnen worden aangeboden om de mogelijkheden van energiebesparing en de energietransitie concreet invulling te kunnen geven. Hier kan binnen gemeenten een link gelegd worden met de Omgevingsvisie en de praktische implementatie van het Omgevingsplan. Dat plan moet elke gemeente maken in het

kader van de doelstelling CO2 neutraal in 2050. Ook kan een verbinding worden gemaakt met initiatieven van energiecoöperaties, waar ook grote behoefte bestaat aan adviezen en technische expertise. Het gezamenlijk doel moet dan zijn snelle en adequate hulp bij energiebesparing (lagere kosten), en zichtbare stappen op weg naar duurzame energie in het traject 2030, 2040 naar 2050.

- Het opnieuw financieren van enkele maatregelen waarover al eerder is besloten en die al op de Rijksbegroting staan. Er wordt voorgesteld om onderstaande maatregelen te financieren via SCF-middelen.
- Leningen via het Warmtefonds aan woningeigenaren en vve's om substantiële energiebesparende maatregelen uit te laten voeren.
- Korting van 25% op de motorrijtuigenbelasting voor elektrische auto's tussen 2026 en 2029.

Onze reactie: Grootouders voor het Klimaat lijkt het een goed idee om het Warmtefonds voor leningen voor woningeigenaren en vve's ter verduurzaming van substantiële energiebesparende maatregelen voort te zetten. Grootouders voor het Klimaat vindt echter dat het SCF niet mag dienen ter verlichting van de eigen begrotingsposten. Dan is er geen sprake meer van de extra steun voor degenen die problemen hebben bij deelname in de transitie. De middelen uit het Europees SCF dienen additioneel te zijn.

Met betrekking tot een korting van 25% op de motorrijtuigenbelasting voor elektrische auto's tussen 2026 en 2029, zien wij veel meer in het invoeren van rekeningrijden. Rekeningrijden biedt de mogelijkheid tot flexibele gedifferentieerde tarieven naar tijd en type auto (elektrisch of niet, gewichtsklasse). Het door verstandige keuze in het eigen vervoergedrag kan men dan kosten vermijden en het leidt tot betere spreiding van het reisgedrag (waardoor afname files, lagere kosten aanleg en onderhoud wegen). Deze differentiatie (tijd/type) is dus extra vrijheidsgraad voor het verminderen van vervoersarmoede. Dit als aanvulling op het bieden van reductie voor betrokkenen bij OV gebruik.

Het geven van een generieke korting op de motorrijtuigenbelasting voor (vaak dure) elektrische auto's past niet in de doelstelling van het SCF.

Tot slot:

Met betrekking tot vraag 5 (korte of lange termijn) stelt Grootouders voor het Klimaat dat de nadruk moet liggen op structurele stappen waardoor groepen mee kunnen gaan in de transitie. De inzet moet zijn om snel door het treffen van maatregelen in hun deel van de energieketen het verbruik van fossiele energie en daarmee kosten van de doelgroep te beperken. Ook dit moet bijdragen aan het behoud van een leefbare toekomst voor onze kleinkinderen.